

UITSPRAAK COMMISSIE WVGZ
18 maart 2025, mondelinge uitspraak d.d. 10 maart 2025

Klaagster: mevrouw XXXXXX, geboren op XXXXXX, momenteel vrijwillig ambulante in behandeling bij XXXXXX ten tijde van de klacht opgenomen bij kliniek XXXXXX te XXXXXX, in aanwezigheid van pvp dhr. XXXXXX

Aangeklaagde/verweerder:
• mevr. XXXXXX (psychiater),

Zitting: 10 maart 2025

Klachtnummer: 25.017

1. De klacht

De klachtmelding betreft: het besluit tot het uitvoeren van verplichte zorg in de vorm van insluiten/separatie ten tijde van de opname zomer 2023 bij XXXXXX.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De Klachtencommissie (in het vervolg: de Commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz).

2.2.

- Op 12 februari 2025 heeft de Commissie het klachtformulier ontvangen (per e-mail van de pvp)
- Op 13 februari 2025 is verweerder op de hoogte gebracht van de ontvangen klacht en is het verweer opgevraagd bij verweerder
- Op 5 maart 2025 is het verweer ontvangen
- Op 6 maart 2025 zijn alle stukken naar de betrokkenen gestuurd
- Op 10 maart 2025 vond de klachtzitting plaats

3. De feiten – voor zover van belang

Van 18-05-2023 tot en met 21-05-2023 was klaagster opgenomen op grond van een beschikking Crisismaatregel, waarbij insluiting als verplichte zorg werd toegewezen.

Op 18-05-2023 is een artikel 8.9 Wvvgz beslissing m.b.t. het insluiten genomen en aan klaagster uitgereikt.

Op 21 mei 2023 is klaagster gedesepareerd.

Op 23-05-2023 (geldend tot en met 13-06-2023) heeft de Rechtbank Roermond een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel afgegeven, waarin insluiten als verplichte zorg niet was opgenomen.

Op 24-05-2023 is een beslissing tot tijdelijk verplichte zorg in de vorm van insluiting genomen (en uitgereikt) op grond van artikel 8.11-8.13 Wvvgz. Het betrof een tijdelijke maatregel m.b.t. insluiten die maximaal 3 dagen, derhalve tot en met vrijdag 26-05-2023 geldig was.

Er is op 26-05-2023 getracht een verzoek tot wijziging van de voortgezette crisismaatregel in te dienen bij het Openbaar ministerie, maar dat verzoek werd door het bureau van de Geneesheer

directeur ontvangen op 26-05-2023 na 17:00 uur. Daardoor is het verzoek wijziging (in verband met Pinksteren zondag 28-05-2023/maandag 29-05-2023) pas op 30-05 naar het OM verzonden. Op 01-06-2023 is opnieuw een beslissing genomen (en uitgereikt) met betrekking tot het tijdelijk verlenen van verplichte zorg (insluiten) als bedoeld in de artikelen 8:11 tot en met 8:13 Wvvgz. Op 02-06-2023 is de beschikking tot wijziging van de VCM gegeven door de Rechtbank Roermond m.b.t. toevoeging van de verplichte zorg insluiten. Op 02-06-2023 is de beslissing tot insluiten genomen (en uitgereikt) in de vorm van een artikel 8:9 Wvvgz beslissing op basis van de (nieuwe) VCM. Er is een zorgmachtiging aangevraagd op 07-06-2023. Op 16-06-2023 is opnieuw een beslissing genomen (en uitgereikt) op grond van art. 8:9 Wvvgz met betrekking tot insluiten. Op 19-06-2023 heeft de rechtbank Roermond een zorgmachtiging aansluitend op de voortgezette crisismaatregel verleend, geldend tot en met 19-12-2023. Op 19-06-2023 is een beslissing ex artikel 8.9 met betrekking tot insluiten genomen en uitgereikt op basis van de verleende zorgmachtiging.

Uit de beschikkingen met betrekking tot voortzetting van de crisismaatregel van de Rechtbank Roermond blijkt dat er ten aanzien van klaagster sprake was van onmiddellijk dreigend ernstig nadeel, gelegen in het bestaan van of het aanzienlijk risico op maatschappelijke teloorgang en de situatie dat betrokkene met hinderlijk gedrag agressie van anderen oproept. Betrokkenen liep schreeuwend op straat, schold voorbijgangers en buurtgenoten uit op zo'n manier dat ingrijpen van de politie tot tweemaal toe nodig was. Vermoed werd dat het nadeel werd veroorzaakt door gedrag dat voortvloeide uit een psychische stoornis in de vorm van een schizo affectieve stoornis.

In de beschikking tot wijziging van de voortzetting crisismaatregel is opgenomen dat betrokkene achterdochtige wanen, passend bij een manisch psychotische episode vertoonde, waarbij ze zeer gebrekkig ziekte inzicht vertoonde. Zij liet op de afdeling ontwrichtend gedrag zien middels schreeuwen en bonken op andere kamerdeuren. Dit gedrag heeft zich doorgezet tijdens separatie. Geconstateerd werd dat voor het herstel van een manisch psychotische ontregeling het tevens van belang was om betrokkenen in een prikkelarme omgeving te laten verblijven.

In de beschikking zorgmachtiging d.d. 19 juni 2023 is opgenomen, dat bij betrokkene sprake was van auditieve hallucinaties, achterdocht, wanen en verbale agressie. "Op de afdeling wordt gezien dat betrokkene duidelijk manisch ontregeld is. Betrokkene verblijft in separatie en het is enkel met rustgevende medicatie voor een korte periode mogelijk om betrokkene te mobiliseren op de afdeling".

4. Standpunt klaagster

Klacht ziet op het besluit tot het uitvoeren van verplichte zorg in de vorm van insluiten (separatie). Klaagster geeft aan dat zij in de zomer van 2023 gesepareerd is geweest en zij dit als een psychische en lichamelijke mishandeling heeft ervaren. Klaagster zegt zeven weken in de separeerruimte te hebben doorgebracht, zonder dat daar aanleiding voor was. Er werd aangegeven dat zij psychotisch was, klaagster zegt dat zij enorm verdrietig en van streek was. Mocht er sprake zijn van een psychose in die periode, dan was de separatie de trigger hiervoor. Klaagster geeft aan dat de separatie nooit zo lang had mogen duren en zegt dat er fout en disproportioneel is gehandeld.

Bij een second opinion (UMC) in 2021 is volgens klaagster gebleken dat er geen sprake is van een psychische stoornis, wel van PTSS en hypersensitiviteit. PTSS is door nieuw trauma, waaronder de separatie, weer op de voorgrond gekomen.

Klaagster wil haar verhaal vertellen, aanklaarten dat er ernstige mankementen zijn in de zorg, voorkomen dat dit anderen overkomt, zodat er aan de hand van deze klacht iets in positieve zin verandert. Desgevraagd wil zij wel dat de klachtencommissie haar klacht gegrond verklaart. Zij wil ook een schadevergoeding. Ze ondervindt op de dag van vandaag nog hinder van de gedwongen

opname en de separatie. Klaagster heeft zorg als psychotherapie en traumaverwerking in het alternatieve circuit. Door deze klacht is wel alles opgerakeld, klaagster zegt hier voor zichzelf te zitten, maar ook voor anderen.

De patientenvertrouwenspersoon vult het volgende aan:

Op 30-05-2023 is het OM gevraagd om wijziging van de voortgezette crisismaatregel, in de zin van aanvulling van verplichte zorg in de vorm van separatie. Dit had vrijdag 26-05 moeten gebeuren. Dit is te laat geweest, niet binnen de drie dagen. De termijn is verstreken, de termijn bij de OvJ is niet gehaald. Klaagster heeft in de separeer gezeten, terwijl hier geen titel voor was.

5. Standpunt verweerder

Betrokkene is op 18 mei 2023 opgenomen middels een crisismaatregel. In verband met vervelende en dreigende uitspraken tegen personeel en een volledig gebrek aan samenwerking is betrokkene direct gesepareerd. Hiervoor is op 18 mei 2023 een 8.9 beslissing geschreven, met daarin de motivering van het besluit tot separatie. Op 21 mei 2023 is zij volledig gedesepareerd.

Op 24 mei diende betrokkene opnieuw gesepareerd te worden.

Het insluiten gedurende de CM/VCM en ZM was noodzakelijk, aangezien betrokkene achterdochtige wanen vertoonde, passend bij een manisch psychotische episode, waarbij ze zeer gebrekkig inzicht vertoonde. Op de afdeling liet betrokkene ontwrichtend gedrag zien door middel van schreeuwen en bonken op andere kamerdeuren. Dit gedrag liet betrokkene ook zien gedurende de separatie. Voor het herstel van de manische psychotische ontregeling was het van belang om betrokkene in een prikkelarme omgeving te laten verblijven door middel van insluiten.

Het doel is altijd om de verplichte zorg zo snel mogelijk af te bouwen. Uiteindelijk is betrokkene op 26 juni 2023 volledig gedesepareerd. Betrokkene was al twee keer eerder gedesepareerd, maar dat heeft toen niet het gewenste effect gehad, aangezien ze na het desepareren wederom gesepareerd diende te worden in verband met manische psychotische ontregeling, dit blijkt uit de journaalregels die zijn overgelegd.

Toelichting op de beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid:

Zoals uit de overgelegde stukken blijkt, waren er onvoldoende mogelijkheden voor zorg op vrijwillige basis. Er is namelijk geen sprake van ziektebesef en –inzicht. Het separeren stond in verhouding met het doel van de zorg, namelijk het herstellen van het toestandsbeeld. Bovendien werd patiënte met antipsychotica en rust gevende medicatie behandeld. Omdat er met betrokkene geen afspraken gemaakt konden worden, waren er geen minder bezwarende alternatieven mogelijk om het doel te bereiken. Door middel van separatie in combinatie met medicatie was de verwachting dat het herstel van het toestandsbeeld snel zou worden bereikt. Voor de veiligheid was de separatie ook noodzakelijk, gelet op het groepsontwrichtend gedrag en de overprikkeling die ontstond bij betrokkene.

Voorgaande blijkt ook uit de consultatiemomenten die hebben plaatsgevonden door een onafhankelijk psychiater, zie daarvoor de decursus d.d. 1 juni 2023 en d.d. 16 juni 2023.

6. Overwegingen van de Commissie

Gelet op de klacht, het verweer en wat ter zitting is besproken komt de Commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klachten de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de crisismaatregel en door de rechter toegewezen voortgezette crisismaatregel en zorgmachtiging te beoordelen.

Klaagster is destijds opgenomen met een crisismaatregel en door de rechter toegewezen voortgezette crisismaatregel en zorgmachtiging en is gediagnostiseerd met een schizo affectieve psychotische stoornis, waarbij er sprake was van een manische ontregeling. Er is sprake van een (voortgezette) crisismaatregel en zorgmachtiging die voorziet in de vorm van verplichte zorg waartegen geklaagd wordt.

De verplichte zorg was niet opgenomen in de voortgezette crisismaatregel d.d. 23-05-2023. Op 24-05-2023 is een beslissing tot tijdelijk verplichte zorg in de vorm van insluiting genomen (en uitgereikt) op grond van artikel 8.11-8.13 Wvzggz. Het betrof een tijdelijke maatregel m.b.t. insluiten die maximaal 3 dagen, derhalve tot en met vrijdag 26-05-2023 geldig was. Het verzoek tot wijziging van de voortgezette crisismaatregel is pas op 30-05-2023 naar het OM verzonden. Op 01-06 2023 is opnieuw een beslissing genomen met betrekking tot het tijdelijk verlenen van verplichte zorg als bedoeld in de artikelen 8:11 tot en met 8:13 Wvzggz met betrekking tot insluiten. Op 02-06-2023 is de beschikking tot wijziging van de VCM gegeven door de Rechtbank Roermond m.b.t. toevoeging van de verplichte zorg insluiten.

Artikel 8:9 Wvzggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvzggz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De Commissie acht het verder van belang dat de verplichte zorg ten doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klaagster aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

6. Oordeel van de commissie

De klacht betreft de volgende vormen van verplichte zorg: insluiting/separatie.

De commissie stelt vast dat er ten tijde van de verplichte zorg in 2023 sprake was van een psychische stoornis. Het document van XXXXXX UMC dateert van voor de periode waarin er sprake was van de verplichte zorg waarover geklaagd wordt. Bovendien is daarin vermeld dat er sprake is van een schizo affectieve stoornis/bipolaire stoornis, waarbij differentiaal diagnostisch nog gedacht zou kunnen worden aan cluster B persoonlijkheidsproblematiek.

De commissie is verder van oordeel dat aan de formele eisen die de wet stelt aan een beslissing ex artikel 8:9 Wvfgz is voldaan.

Echter is niet voldaan aan de eisen die artikel 8.11-8.13 Wvfgz stelt ten aanzien van de termijn van de tijdelijke verplichte zorg. Op 30-05-2023 is het OM gevraagd om wijziging van de voortgezette crisismaatregel, in de zin van aanvulling van verplichte zorg in de vorm van separatie. De termijn verliep echter vrijdag 26-05, en de stukken zijn derhalve niet binnen de drie dagen die de wet vereist ingediend. De verplichte zorg is wel voortgezet.

Wellicht is begrijpelijk dat, doordat de aanvraag wijziging VCM te laat werd ontvangen en verzending door de feestdagen met Pinksteren vertraging opliep, pas op 30-05-2023 stukken werden verzonden aan het OM. Maar het gevolg is dat klaagster 4 dagen gesepareerd is geweest zonder geldige juridische titel.

7. Beslissing

De Commissie verklaart de klacht gegrond.

Aan klaagster wordt een schadevergoeding toegekend ten laste van de zorgaanbieder van €100,00.

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. XXXXXX, plv. voorzitter

Mevr. XXXXXX, psychiater en lid van de Commissie

Dhr. XXXXXX, lid van de Commissie

In aanwezigheid van mw. XXXXXX, secretaris.

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De Commissie wijst klagster en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat op grond van artikel 10:7 Wvrgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kan worden verzocht. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- *Mevr. XXXXXX klagster,*
- *Dhr. XXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon,*
- *Dhr. Mr. XXXXXX, advocaat,*
- *mevr. XXXXXX, psychiater,*
- *Raad van Bestuur Vincent van Gogh,*
- *Dhr. XXXXXX, Geneesheer-directeur,*
- *Directie Vincent van Gogh,*
- *Mw. Mr XXXXXX, voorzitter Commissie,*
- *Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.*